

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାର୍ଗଶ

BLOCK NO : AA-ONHP-2017/11

Prepared for :

VEDANTA LIMITED

(DIVISON : CAIRN Oil and Gas)

Prepared by :

(AECOM India Private Limited)

প্রস্তাবনা : বেদান্ত লিমিটেড (শাখা- তেল আৰু গেছ) যাক পূৰ্বতে কেইবিন ইণ্ডিয়া লিমিটেড নামেৰে জনা গৈছিল। এই প্রতিষ্ঠানে বাজহ বিতৰণ ব্যৱস্থাৰ আধাৰত ভাৰত চৰকাৰৰ লগত ১ অক্টোবৰ ২০১৮ চনত হাইড্ৰকাৰ্বন (মূলতঃ হাইড্ৰজেন আৰু কাৰ্বনৰ এক সংযোজিত গঠন, যাৰ ভিতৰত- পেট্ৰলিয়াম আৰু প্ৰাকৃতিক গেছ সমূহক প্ৰথানকৈ ধৰা হয়)ৰ সম্ভান আৰু খননৰ এখন চুন্তি কৰিছিল। এই চুন্তি অনুসৰি তেওঁলোকক আৰম্ভন দিয়া হাইড্ৰকাৰ্বনৰ ইলকটো হৈছে AA-ANHP-2017/11 আৰু ইয়াৰ মুঠ মাটি কালিৰ পৰিমাণ ৭৮৫ বৰ্গ কিলোমিটাৰ। বেদান্ত লিমিটেড (তেল আৰু গেছ শাখা)ৰ প্রস্তাৱ অনুসৰি হাইড্ৰকাৰ্বনৰ সম্ভান আৰু খনন কৰি, যিমান সোনকালে পাৰি ১১ টা তেল উৎপাদন কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰিবলৈ দায়িত্ব অৰ্পন কৰা হৈছে।

বেদান্ত লিমিটেডে আৰম্ভন্তি এলেকাত যথা সন্তোষ সোনকালে তেওঁলোকৰ কাম সম্পূৰ্ণ কৰিব। তেওঁলোকে অনুসন্ধান প্ৰত্ৰি যাৰ পৰা উৎপাদনক্ষম তেল খাদ প্ৰস্তুত কৰালৈকে সম্পূৰ্ণ প্ৰত্ৰি যাটো তেল ভাণ্ডাৰৰ সূচক, ইয়াৰ গুণগত মানদণ্ড আৰু ব্যৱসায়িক সুলভতা আদিৰ দিশ সমূহ নিশ্চিত কৰিব। তেল ভাণ্ডাৰৰ খাদ সমূহ ১৭৫০ মিটাৰৰ পৰা ৫০০০ মিটাৰৰ ভিতৰত খনন কৰা হ'ব।

প্রস্তাৱিত খনন কাৰ্য্য ২০০৬ চনৰ পৰিৱেশিক প্ৰভাৱ বিষে ঘণ (Environment Impact Assessment) নিৰ্দেশনাৰ আওতাত পৰে আৰু ভাৰত চৰকাৰৰ পৰিৱেশ, বন আৰু জলবায়ু পৰিবৰ্তন মন্ত্ৰণালয়ৰ দ্বাৰা অনুমোদিত। নিৰ্দিষ্ট চৰ্ত সাপেক্ষে উত্ত মন্ত্ৰণালয়ে নথি নং F.O IA-J-11011/132/2019-IA-II(I) দনাংক ৪ মে' 2019 নম্বৰ চিঠিৰ দ্বাৰা ইয়াৰ বাবে অনুমোদন দিছিল। বৰ্তমানৰ প্ৰকল্পৰ (Block-AA-ONHP-2017/11) প্ৰেক্ষাপটত পৰিৱেশিক প্ৰভাৱ বিষে ঘণ কৰিবৰ বাবে AECOM India Private Limited নামৰ প্রতিষ্ঠানক দায়িত্ব ন্যস্ত কৰা হৈছে। এই অধ্যয়নে খননৰ সামাজিক ঠাইৰ নিৰ্বাচন, ক্ষেত্ৰ পৰিভ্ৰমণ, পৰিৱেশিক নিৰীক্ষণৰ লগত সংগতি থকা বিভিন্ন অধ্যয়ন সম্পূৰ্ণ কৰাটো বাধ্যতামূলক।

ব্লক লোকেচন আৰু এক্সেচিবিলিটি

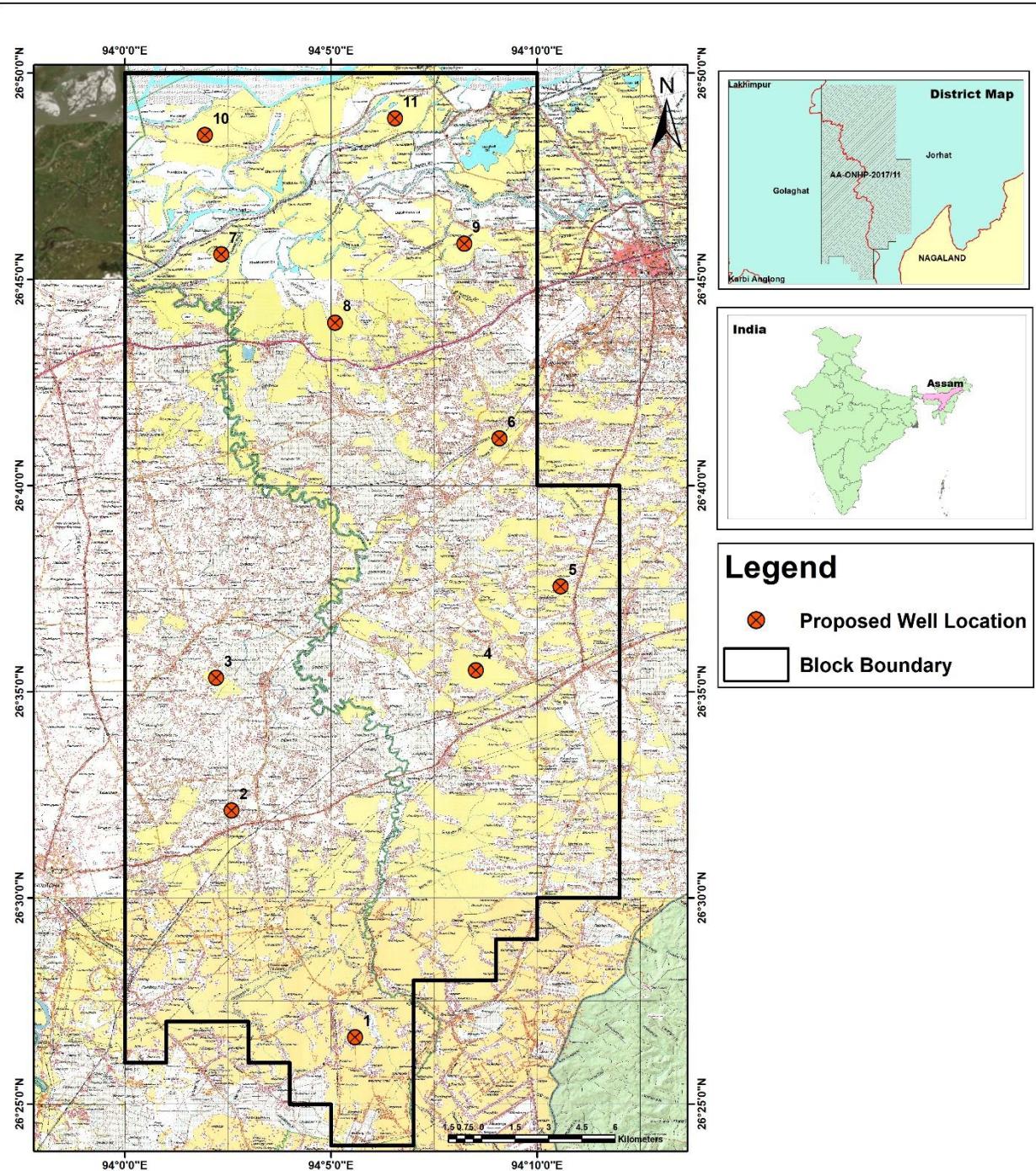
AA-ANHP-2017/11 ইলকটো অসমৰ গোলাঘাট আৰু যোৰহাট জিলাৰ অঞ্চল বিশেষ সামৰি বৃত্তিভূত হৈ আছে। এই ইলকত যোগাযোগৰ ক্ষেত্ৰত NH-37,NH-715, SH-32, SH-33 আৰু SH-1 অস্তৰ্ভূত হৈ আছে। যোৰহাট ৰেলৰে স্টেশনটো যোৰহাটৰ ৩ কি.মি. পূৰে অৱস্থিত। যোৰহাট বিমান বন্দৰটো যোৰহাটৰ .0.76 কি.মি. পূৰে অৱস্থিত।

প্ৰয়োজনীয় ভূমি অঞ্চল

খনন কাৰ্য্যৰ বাবে স্থান নিৰ্বাচন কৰোতে সকলো প্ৰযোজ্য আইনী প্ৰত্ৰি যাৰ সম্পন্ন কৰাৰ লগে লগে ক্ষেত্ৰ নিৰীক্ষণৰ দ্বাৰা নিৰ্দিষ্ট ঠাই নিৰ্বাচন কৰা হ'ব। নিৰ্দিষ্ট ঠাই নিৰ্বাচন হোৱাৰ পিচত উত্ত মাটিৰ স্বত্ত্বাধীকাৰীৰ লগত আইন মাটিৰ চুন্তি সম্পন্ন কৰা হ'ব। যদি নিৰ্দিষ্ট ভূমি সমূহ কৃষিভূমি বা ব্যতি গত মালিকানাধীন ভূমি হয়, তেন্তে ভূমিৰ গৰাকীক সম্পূৰ্ণ ক্ষতি পূৰণ দিয়া হ'ব। আনহাতে যদিহে ই চৰকাৰী ভূমি হয় তেন্তে নিয়ম অনুসৰি ভূমিৰ আবস্থনৰ বাবে চৰকাৰৰ ওচৰত আবেদন কৰা হ'ব। প্ৰাৰম্ভিক পৰ্যায়ত ৩ বৰা ৫ বছৰৰ বাবে খনন কাৰ্য্য চলোৱাৰ লগতে ইয়াৰ ব্যৱসায়িক লাভালাভৰ বিষে ঘণ কৰা হ'ব। পৰিবেল্লো পৰ্যায়ত যদি এই ক্ষেত্ৰ উৎপাদনক্ষম হয় তেন্তে প্ৰকল্প যিমান দিনলৈ চলিব সিমান দিনলৈ মাটিৰ আবস্থনৰ ম্যাদ বৃদ্ধি কৰা হ'ব। প্ৰতিটো খাদৰ বাবে আনুমানিক ৯ হেক্টেকৈ মাটিৰ প্ৰয়োজন হ'ব। উল্লেখযোগ্য যে প্রস্তাৱিত প্রস্তাৱিত খনন কাৰ্য্যৰ স্থান কোনো অৱণ্য অঞ্চলৰ ভিতৰত অৱস্থিত নহয়।

প্ৰকল্পৰ বিতৎ বিৱৰণ

প্রস্তাৱিত প্ৰকল্পৰ অধীনত নিৰ্দিষ্ট ব্লকৰ পৃষ্ঠভূমিত ১১ টা তেলখাদ তেল আৰু প্ৰাকৃতিক গেছ উৎপাদন কেন্দ্ৰ হিচাপে গঢ়ি তোলা হব। উত্ত খাদৰ পৰা সৰ্বমুঠ ৮০০০ BOPD খাৰুৰা তেল আৰু ১.৬ MMSCFD প্ৰাকৃতিক গেছৰ উৎপাদনৰ লক্ষ্য স্থিৰ কৰা হৈছে। তলত উল্লেখ কৰা মানচিত্ৰত উত্ত ব্লকৰ স্থান দেখুওৱা হৈছে।

FIGURE NO.	Project name: EIA Study for Oil and Gas exploration in Block AA-ONHP-20171/11, Assam.					Title: Map Showing Block Boundary and Well Location on Topsheets	AECOM
	Date: 25/09/2019	Drawn By: Moumita Dey	Checked By: Souvik Basu	Approved By: Avijit Sarkar	Client Name: Vedanta Limited (Cairn Oil and Gas)	Source: Google Earth, Toposheet No: G46K/1, G46K/2, G46K/3, G46J/14, G46J/15 (Survey of India) Esri Digital Globe, GeoEye, Earthstar Geographics, CNES/AirbusDS, USDA, USGS, AeroGRID, IGN, and the GIS User Community.	

খনন কার্য্যের প্রস্তুতি

খননের ঠাই নির্বাচন

প্রথমে উপগ্রহের পরা সংগৃহিত চিত্রের সহায়ত খননের বাবে উপযুক্ত ঠাই নির্বাচন করা হ'ব। পরবর্তী পর্যায়ত ক্ষেত্র পরিশোধন আৰু সমীক্ষার দ্বাৰা স্থানের চূড়ান্ত নির্বাচন করা হ'ব। স্থান নির্বাচন পত্ৰি যাটোত ঠাইখন যাতে জনবসতি অঞ্চলের পৰা সৰ্বোচ্চ দূৰত্বত অৱস্থিত হয় আৰু ঠাইখন পৰিবেশিক ভাবে সংবেদনশীল নহয় তাক নিশ্চিত করা হ'ব।

খননের ঠাই প্রস্তুতিকৰণ

খননের বাবে নির্বাচন করা ঠাই টুকুৰা এক বিস্তৃত সমীক্ষাত্মক অধ্যয়ন কৰি উত্ত মাটিখনি নির্দিষ্ট নিয়ম অনুসৰি অধিগ্রহণ কৰি লোৱা হ'ব। পৰবর্তী পর্যায়ত প্ৰয়োজন অনুসৰি সমান কৰি লোৱাৰ পিছত, ইয়াৰ চাৰিওফালে বেৰ দি ঘোৰি লোৱা হ'ব। উত্ত ঠাইল প্ৰয়োজনীয় যন্ত্ৰ পাতি বা অন্যান্য সামগ্ৰী কঢ়িয়াৰ বাবে প্ৰয়োজন সাপেক্ষে নতুন ৰাস্তা তৈয়াৰ কৰি লোৱা হ'ব। অথবা যদি অঞ্চলটোৱ মাজেৰে ইতিমধ্যে নিৰ্মিত ৰাস্তা থাকে তেন্তে সেই ৰাস্তাটোক মেৰামতি কৰি সৱল আৰু সক্ষম কৰি লোৱা হ'ব। আনহাতে যদিহে খনন কার্য্য চলাবলগীয়া ঠাই টুকুৰাত হাৰি-জংঘল থাকে তাকে মুকলি কৰি প্ৰয়োজনীয় নিৰ্মাণ কার্য্য আৰম্ভ কৰা হ'ব। এই পত্ৰি যাত প্রথমে ঠাইখনে ওপৰৰ মাটিৰ স্তৰটো কাটি পৰবৰ্তী পর্যায়ত ব্যৱহাৰ বাবে আন স্থানত সৎৰক্ষণ কৰা হ'ব। পৰবৰ্তী পর্যায়ত নিৰ্দিষ্ট আকাৰৰ আৰু নিৰ্দিষ্ট কেঁচা সামগ্ৰীৰে এখন আৰ, চি, চি, পেটকৰ্ম প্রস্তুত কৰা হ'ব।

বিগ মৰিলাইজেচন

নিৰ্মাণ কার্য্য সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পিচত খনন কার্য্য চলাবৰ বাবে যন্ত্ৰপাতি, সা-সজুলি উত্ত স্থানলৈ কঢ়িয়াই আনি সাজু কৰি লোৱা হ'ব। সাধাৰণতে উত্ত সজুলি সমূহৰ ভিতৰত প্ৰধান সজুলি সমূহ হ'ল- ষ্টেণ্ডাৰ্ড লেণ্ডৰিং বা ম'বাইল লেণ্ডৰিং- এই বিগত বিলিম মাদ চিচ্টেক, এখন্তুয়েন্ট ড্ৰিল মেন্টেনেন্সেন্ট প্ৰেস্ট (পেলনীয়া অংশ পৰিশোধন ব্যৱস্থাৰ সজুলি) কাটিং ডিচপ'জেল, ড্ৰিল চিমেন্টিক যন্ত্ৰ আদিৰ ব্যৱস্থা থাকিব। ইয়াৰ লগত ডিজেল জেনেৰেটোৰ চেট, পানী আৰু ইঞ্কনৰ প্ৰয়োজন হ'ব।

ড্রিলিং অপাৰেচন

বিগ সংস্থাপনৰ পাছত ইয়াৰ কাৰ্য্যক্ষমতা আৰু গুণগত মানদণ্ড বিতংভাৱে নিৰীক্ষন কৰা হয়। ইয়াৰ পাছত কার্য্য আৰম্ভ কৰাৰ প্ৰস্তুতি লোৱা হয়। সাধাৰণতে যিটো খাদত খনন আৰম্ভ কৰা হয় তাৰ ‘ব্যাস’ নিৰ্দিষ্ট সজুলি সমূহ সহজে ওপৰ-তল কৰাত সহায়ক হোৱাকৈ তৈয়াৰ কৰা হয়। প্ৰকৃত খনন কার্য্য আৰম্ভ হোৱাৰ আগতে বহুল ব্যাসৰ পাইপ নিৰ্দিষ্ট গাতবোৰত ভৰাই দি চাৰিওফালে সৰু শিল/চিমেন্টৰ দ্বাৰা স্থিৰ কৰি লোৱা হ'ব।

আনহাতে গাতবোৰ ওপৰৰ অংশটো খান্দি লোৱা হ'ব যাতে পৰবৰ্তী পর্যায়ত প্ৰয়োজনীয় পর্যায়লৈ খাদটো খান্দি যাব পাৰি। খাদৰ ওপৰৰ অংশটো খান্দি লোৱাৰ পাছত ইয়াত পাইপ ভৰাই লোৱা হ'ব, যাক ‘কেচিং’ কৰা বুলি কোৱা হয়।

যেতিয়া খাদটোতে ‘কেচিং’ সম্পূৰ্ণ হয়, তাৰ পাছত খাদটোত ব্যৱহাৰ কৰা পাইপ সমূহ উলিয়াই আনা হয় আৰু কেচিং পাইপৰ চাৰিওফালে থকা অংশটো চিমেন্টৰ সহায়ত মজবুত কৰি লোৱা হয়। উল্লেখনীয় যে, খাদ এটাত কিমান ব্যাসৰ পাইপ ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব তাক নিৰ্দ্বাৰণ কৰা হয় উত্ত অঞ্চলৰ ভূতত্ত্বিক স্থিতিৰ ওপৰত। এইদৰে খনন আৰু কেচিং কার্য্য ইতিমধ্যে নিৰ্দ্বাৰণ কৰা গভীৰতাৰ লক্ষ্য নোপোৱা পৰ্যন্ত চলাই যোৱা হয়।

খনন কার্য্য চলি থাকোতে মাটি উলিয়াই সেইবিলাক বাখিবৰ বাবে আস্থায়ী গাত খান্দি HDPE lined pits কৰি লোৱা হ'ব। সেইদৰে সেই সময়ত পানী জমা কৰিবলৈয়ো বাৰস্তা কৰি লোৱা হয়।

কেন্দীয় প্ৰদূষণ নিয়ন্ত্ৰণ বৰ্ড (CPCB) ৰ S. No. 72 A (ii) Schedule-I অনুসৰি তেলক্ষেত্ৰ খনন কৰোতে নিষ্কায়িত পানী পৰিশোধন কৰা হ'ব।

হাইড্ৰলিক ফ্ৰেকচাৰিং একচিভিটি

খাদ সমূহত জলশক্তি চালিত ভঙ্গন (Hydraulic fracturing) সাধাৰণতে প্ৰৱেশ্যতা কম থকা আৰু কম চাপযুক্ত খাদ সমূহত কৰা হয়। এই পত্ৰি যাব দ্বাৰা যি জলীয় মিশ্ৰণ নিষ্কায়ণ কৰা হয়, তাৰ ৯৯% ই হ'ল পানী আৰু বালিৰ মিশ্ৰণ, ১% অনান্য বাসায়নিক দ্রব্য।

কিন্তু ইয়াক অতি তীব্র বেগের (20bpm টকে বেছি) আৰু যথেষ্ট উচ্চ চাপত (প্রায় ৫০০০ PSI) পাঞ্চ কৰি উলিওৱা হয়। আনহাতে এই প্রতি যাত নিষ্কাশণ হোৱা অতিৰিক্ত পানী জমা কৰি ৰখাৰ ব্যৱস্থা কৰি লোৱা হয়।

ফ্লেটি:

খাদৰ অনুসন্ধান পৰ্বৰ পিছত য'ত হাইড্ৰকাৰ্বন পোৱা যাব, সেই খাদত প্ৰাৰম্ভিক পৰিক্ষন (প্ৰায় ঐমাহ কালৰ বাবে) কৰা হয়। এই পৰিক্ষন প্রতি যাত সাধাৰণতে নিৰ্গমনৰ হাৰ, চাপ গঠন প্রতি যা ইত্যাদি নিৰীক্ষন কৰা হয় আৰু ইয়াৰ লগত সংগতি থকা আন সূচক সমূহৰ স্থিতি পৰ্যালোচন কৰা হয়। আনহাতে সকলো পৰীক্ষা আৰু নিৰীক্ষনৰ পাছত উপযুক্ত তা বিচ ষণ কৰি উপযুক্ত সিদ্ধান্ত লোৱা হয়।

আনুসাঙ্গিক সা-সুবিধা

খনন কাৰ্য্য চলোৱাৰ সময়ত কিছুমান সা-সুবিধা থকাটো আৱশ্যকীয়। সেইসমূহৰ ভিতৰত উল্লেখ ব্যৱস্থা সমূহ হ'ল- বিগ ফাউণ্ডেচন, চেলাৰপিট, আৰজনা নিষ্কাশণ ব্যৱস্থা, পানী জমা ৰখাৰ ব্যৱস্থা, ৰাসায়নিক দ্রব্য জমা ৰখাৰ ব্যৱস্থা, দহন পিট আৰু মবাইল এছ, টি, পি, আদি।

লিকুইড মি঳ড প্ৰেস্ট

কৃত্ৰিম (Synthetic) ৰোকা আৰু পানী সম্বলিত ৰোকা প্ৰস্তুতিৰ বাবে 'লিকুইড ম্যাদ প্ৰেস্ট' সুবিধা জনক ঠাইত স্থাপন কৰা হয়। পৰবৰ্তী পৰ্যায়ত খনন প্রতি যাব অ-গভীৰ পৰ্যায়ত পানী সম্বলিত ৰোকা ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে আৰু ত্ৰমাঘৰে গভীৰ অংশত কৃত্ৰিম (Synthetic) ৰোকা ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

এপ্রাইজেল

যেতিয়া অনুসন্ধান মূলক খনন প্রতি যাটো সফল হয়, তেতিয়া নিকটবৰ্তী অংশত আন কিছুমান খাদৰ খনন আৰম্ভ কৰা হয়। এই কাৰ্য্য তেলভাণ্ডাৰ বিস্তৃতি আৰু আকাৰ সম্পর্কে ধাৰণা লাভ কৰিবলৈ কৰা হয়।

কুইক প্ৰডাকচন ইউনিট

বাৰসায়িক ভাবে লাভজনক হোৱাৰ সন্তাৱনা নিশ্চিত হোৱাৰ পাছত খাদৰ পৰা নিষ্কাষিত অৰ্দ্ধগলিত পদাৰ্থ সমূহৰ তেল আৰু প্ৰাকৃতিক গেছ উৎপাদন প্রতি যা আৰম্ভ কৰিবৰ বাবে ক্ষীপ্ত উৎপাদন কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰা হয়। ইয়াৰ প্ৰাৰম্ভিক উৎপাদনৰ সৰ্বোচ্চ পৰিমাণ ৮,০০০ বিটা' পি, ডি খাৰজা তেল আৰু ১.৬ এম, চি, এফ, দি প্ৰাকৃতিক পৰ্যাপ্ত হ'ব পাৰে।

ক্ষীপ্ত উৎপাদন কেন্দ্ৰ হৈছে এটা আম্যমান সজুলিৰ সমষ্টি। ইয়াত মূলতঃ তিনিটা পৰ্যায়লৈকে পৃথকীকৰণ আৰু তাপ উৎপাদক বা তাপ নিয়ন্ত্ৰক ব্যৱস্থা, তেল সংগ্ৰহক ট্ৰেক, তেলৰ ট্ৰেক সংস্থাপিত কৰা হ'ব। ইয়াৰ লগত পানী পৃথকীকৰণ, নিষ্কাশণ ব্যৱস্থা, শত্রু উৎপাদক ব্যৱস্থায়ো থাকিব। ইয়াৰউপৰি, ইয়াত আন ব্যৱহাৰিক ব্যৱস্থা সমূহ যেনে- ইঞ্চন গেছৰ ব্যৱহাৰৰ বায়ুৰ গেকেজ, অধিনিৰ্বাপক ব্যৱস্থা। প্ৰতিটো ক্ষীপ্ত উৎপাদক কেন্দ্ৰৰ ক্ষমতা হ'ব ২০০০ বি, এম, পি, দি, (Barrels of fluids per day)

কেম্প আৰু আৰাসিক ব্যৱস্থা

একেসময়তে প্রায় ৫০ জন মানুহ থাকিব পৰাকৈ খনন কাৰ্য্য চলোৱা অঞ্চলতে অস্থায়ীভাৱে আৰাসৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ব। কাম শেষ হোৱাৰ পিছত উন্নত অস্থায়ী আৰাস সমূহ তাৎপৰি পেলোৱা হ'ব।

ৱেল ডিকমিচনিং

খনন কাৰ্য্য সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পাছত পৰ্যায়ত্ মে ইয়াত ব্যৱহৃত সামগ্ৰী সমূহ আতৰাই নিয়া হ'ব। আৱশ্যে ওপৰত উল্লেখ কৰা খনন কাৰ্য্য সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ লগে লগে খাদ পৰীক্ষণ প্রতি যা আৰম্ভ হ'ব। পৰীক্ষণ প্রতি যা সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পিচতহে সামগ্ৰীসমূহ আতৰাই নিয়া হ'ব। উত্ত্ৰ খাদটো যদিহে অৰ্থনৈতিক ভাৱে লাভজনক বুলি নিৰ্মিত হয় উন্নত ক্ষেত্ৰক উৎপাদন কেন্দ্ৰলৈ পৰ্যাবসিত কৰাৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব। অৰ্থাৎ ইয়াত ক্ষীপ্ত উৎপাদন কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰা হ'ব আৰু খাৰজা তেল আৰু প্ৰাকৃতিক গেছ উৎপাদন কৰাৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব। ইয়াৰ পিছত খনন স্থানত খনন কাৰ্য্যত ব্যৱহৃত যিবোৰ সামগ্ৰী পুনৰ ব্যৱহাৰৰ উপযোগী হ'ব সেইবোৰ আন স্থানলৈ নিয়া হ'ব। নিয়ম অনুসৰি ব্যৱহাৰৰ অনুপোয়োগী সামগ্ৰী সমূহ নিষ্কাশনৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ব। যদিহে খনন কাৰ্য্যৰ অন্তঃত উন্নত খাদত হাইড্ৰকাৰ্বন পোৱা নাযায় তেন্তে উন্নত খাদটো পৰিয়ত্ব খাদ হিচাপে ধৰি লোৱা হ'ব। ইতিমধ্যে উন্নত স্থানত যিবিলাক পকী বা স্টিলৰ আন্তঃ গাঠনি নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল সেইবিলাক ভূ-পৃষ্ঠৰ

পৰা ১ মিটাৰ দৈলৈ পুতি ভবিষ্যতে উৎপাদন নকৰাটো নিশ্চিত কৰা হ'ব। ইয়াৰোপৰি বিভিন্ন কাৰণত খান্দি লোৱা গাত সমূহ পুতি ঠাই টুকুৰা মাটিৰ গৰাকীক যি ধৰণে বিচাৰে সেইধৰণে মেৰামতি কৰি দিয়া হ'ব।

সম্পদৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু ব্যৱহাৰিতা

পানী : প্ৰতিদিনে প্ৰতিটো খাদৰ বাবে ১০২ ঘন মিটাৰ পৰিস্কাৰ পানীৰ প্ৰয়োজন হ'ব। এই ১০২ ঘন মিটাৰ পানীৰ ২২ ঘন মিটাৰ প্ৰতিদিনে বোকা প্ৰস্তুত বাবে ব্যৱহাৰ হ'ব, ৫০ ঘন মিটাৰ ব্যৱহাৰ হ'ব খনন কাৰ্য্যত আৰু ৩০ ঘন মিটাৰ ব্যৱহাৰ হ'ব ঘৰৱা ব্যৱহাৰিক কামত। এই প্ৰয়োজনীয় পানী অনুমোদিত স্থানীয় ভূ-পৃষ্ঠ বা ভূগৰ্ভৰ উৎসৰ পৰা আহৰণ কৰা হ'ব। (যেনে- অসম চৰকাৰৰ জনস্বাস্থ্য কাৰীকৰি বিভাগৰ কুৰা, যত্ন গত মালিকাধীন কুৰা, জলসিঞ্চন/জলসম্পদ বিভাগৰ জলৰ উৎস)। যদিহে প্ৰয়োজনীয় পানী স্থানীয় অনুমোদিত উৎসৰ পৰা আহৰণ কৰিব পৰা নাযায়, তেন্তে নিয়মানুসৰী ৰাজ্য চৰকাৰৰ বা চি, পি, ডেভিউ'ৰ অনুমতি সাপেক্ষে ভূগৰ্ভৰ জল আহৰণ কৰা হ'ব।

উল্লেখনীয় যে প্ৰাৰম্ভিক উৎপাদনৰ তথা প্ৰাৰম্ভিক উৎপাদন কেন্দ্ৰ/ক্ষীপ্ত উৎপাদন কেন্দ্ৰ সংস্থাপন প্ৰতি যা, ঘৰৱা ব্যৱহাৰৰ, সেউজ অঞ্চল আৰু অনান্য কামৰ বাবে প্ৰয়োজন হ'ব প্ৰতিদিনে ১৫ ব পৰা ১৮ ঘন মিটাৰ পানী।

শক্তি : খনন কাৰ্য্য চলোৱা ঠাইত শক্তি ডিজেল জেনেৰেটৰ দ্বাৰা যোগান ধৰা হ'ব। কেম্পত এটা ২৫৩৫০ কে, ভি, এ বা অতিৰিক্ত জেনেৰেটৰ ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব। আনহাতে খননৰ স্থান নিৰ্বাচন প্ৰতি যাৰ বিবে যেণ অনুসৰি নিৰ্দাৰণ কৰা শক্তিৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি খননৰ স্থানত এটা ৩৫১০০০ কে, ভি, এ আৰু এটা অতিৰিক্ত ২৫১৮৫০ কে, ভি, এ (১ টা কৰ্মৰ্বত আৰু ১টা অতিৰিক্ত) জেনেৰেটৰ ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব। ইয়াৰোপৰি 'বেডিআ' কোঠাত ২৫১০০ কে, ভি, এ (১টা কৰ্মৰ্বত..

১টা অতিৰিক্ত) ক্ষমতাৰ জেনেৰেটৰ বখা হ'ব। প্ৰতিটো প্ৰাৰম্ভিক উৎপাদন কেন্দ্ৰৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় শক্তি ৰাজ্যিক বিজুলি যোগান বিভাগৰ পৰা গ্ৰহণ কৰা হ'ব অথবা ১ মেগাৰাট শক্তি সম্পন্ন ডিজেল/প্ৰাকৃতিক গেছ নিৰ্ভৰ জেনেৰেটৰ ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব। আনহাতে আপাত কালীন সময়ত প্ৰয়োজন হ'ব পৰাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি এটা ৫০০ কে, ভি, এ ক্ষমতা সম্পন্ন ডিজেল জেনেৰেটৰ মজুত বখা হ'ব।

শ্ৰমিক : নিৰ্দিষ্ট কাম সম্পন্ন কৰিবৰ বাবে কাৰিকৰী দক্ষতা সম্পন্ন ব্যৱিষ্ট খনন কাৰ্য্যত নিয়োজিত হ'ব। ইয়াৰ লগতে নিৰাপত্তাৰক্ষীয়ো নিয়োগ কৰা হ'ব। এই সকলোৰেৰ একেলগে ধৰিলে একোটা খনন স্থানত ৮০ ব পৰা ১০০ জন শ্ৰমিকৰ প্ৰয়োজন হ'ব।

প্ৰকল্পৰ খৰছ

প্ৰকল্পৰ মুঠ খৰছ ৩৫২ কোটি টকা নিৰ্দাৰণ কৰা হৈছে।

বায়ু নিৰ্গমন

বায়ু নিৰ্গমন : প্ৰদূষণৰ মূল উৎস হ'ব ডিজেল জেনেৰেটৰ চেট সমূহ। সাধাৰণতে ডিজেলৰ দ্বাৰা চলা যান বাহনতে সৃষ্টি হোৱা প্ৰদূষণ সৃষ্টি হোৱা প্ৰদূষণ একেধৰণৰ। খনন ক্ষেত্ৰত অৱশ্যে কাম কাজৰ ফলত সৃষ্টিহোৱা ধূলি বালি বতাহে উৰুৱাই নিব পাৰে।

প্ৰাৰম্ভিক উৎপাদন প্ৰতি যাত মূলতঃ প্ৰাকৃতিক গেছ / ডিজেল জেনেৰেটৰ আৰু সেইসময়ত ছলা জুইৰ দ্বাৰাই মূলতঃ বায়ুৰ গুণাগুণ বিঘ্নিত হ'ব পাৰে।

শব্দ আৰু কম্পন

বিগ, ডিজেল জেনেৰেটৰ আৰু যান-বাহনৰ দ্বাৰা শব্দ আৰু কম্পনৰ সৃষ্টি হ'ব।

জুলীয়া আৰ্বজনা

খনন প্ৰতি যাত প্ৰতিদিনে ৩০ ব পৰা ৪০ ঘন মিটাৰ বৰ্জিত পানীৰ সৃষ্টি হ'ব। খনন কাৰ্য্য আগবঢ়ি যোৱাৰ লগে লগে অতিৰিক্ত ১৬ ব পৰা ২৫ ঘন মিটাৰ বৰ্জিত পানীৰ সৃষ্টি হ'ব। অৱশ্যে প্ৰাৰম্ভিক উৎপাদনৰ পৰ্যায়ত প্ৰাৰম্ভিক উৎপাদন কেন্দ্ৰৰ পৰাই পানী আহৰণ কৰা হ'ব।

খনন কাৰ্য্য সৃষ্টি হোৱা বোকা

প্ৰতিটো খাদৰ পৰা আনুমানিক প্ৰতিদিনে ২৫০-৭০০ (এচ, চি, এম, ব ক্ষেত্ৰ) ৫০০-১৫০০ টনলৈ (ডেভিউ, বি, এম, ব পৰা) মাটি খনা হ'ব। এই গোটেই প্ৰতি যাটোটো প্ৰতিটো খাদৰ পৰা ২৫০-৫০০ টন বোকা সৃষ্টি হ'ব।

প্রকল্প ক্ষেত্রের প্রাথমিক পরিবেশিক স্থিতি

প্রকল্প ক্ষেত্রের প্রেক্ষাপটত ইতিমধ্যে প্রকাশিত পরিবেশ সম্পর্কীয় বিপর্টৰ অধ্যয়ন, পোনপটীয়া সমীক্ষা, বিভিন্ন ব্যক্তির সৈতে আলোচনার মাধ্যমে ২০১৯ মার্চ-মে' মাহের ভিতৰত মিত্র এচ, কে, প্রাইভেট লিমিটেড (NABL ব দ্বাৰা স্বীকৃত) যে কৰা নিৰীক্ষণৰ ভিত্তিত ক্ষেত্রের প্রাথমিক পরিবেশৰ স্থিতিৰ বুজ লোৱা হৈছে।

চাৰ চাৰফেজ জিউলজি

উল্লেখিত অঞ্চলটো দক্ষিণ অসমৰ পৃষ্ঠভূমিত অসম আৰু অসম-আৰাকান অৱবাহিকাৰ এটা অংশ। এই অঞ্চলটো ধনশিৰি উপত্যকাত অৱস্থিত। এই অঞ্চলটোকে থকা মোৰহাট ছুতি (Fault) যে পৃথক কৰিছে। এই অঞ্চলটোৱে ভূ-তাত্ত্বিক গাঠনিৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত এটা উপত্যকা যাক Foreland বোলা হয়। ইয়াক পূৰ্ব দিশত অৱস্থিত নাগা-আৰাকান শৈলৰাবশী আৰু মিকিৰ মেঘালয়া ছুতিয়ে পৃথক কৰিছে।

এই অঞ্চলটো বিক্ষিপ্ত ভাৱে পাৰমিয়ান যুগৰ ইন্ট্ৰ-ক্লেনটিক প্ৰেৰন গেদৰ পৰা ত্ৰি টেচিয়াচ যুগৰ আৰম্ভনিৰ বেচল্ট গেদৰ দ্বাৰা গঠিত। ইয়াৰ বিপৰীতে এই অঞ্চলত বিশেষকৈ খহনীয়া / ভূস্খলন হোৱা অপঞ্চলত ত্ৰি টেচিয়াচ যুগৰ শেষৰ ফালে জমা হোৱা অলিগনচ গেছ যথেষ্ট সত্ৰিয় ৰূপত দেখা যায়; যাক Forelow setting ত নতুনকৈ জমাহোৱা দাট-মাই অ' চিনৰ তৰপে আৱৰি আছে।

নদী :

জিলাখনৰ উত্তৰ দিশত পূৰ্ব-পশ্চিমাকৈ ব্ৰহ্মপুত্ৰ নৈ খন বৈ গৈছে। ইয়াৰ উপনৈ সমৃহৰ উত্তৰ দিশলৈ বৈ গৈছে। জিলা খনৰ এই নৈ সমূহে বিশেষ ভূমিকা পালন কৰিছে আৰু ইয়াৰ ভূ-পৃষ্ঠৰ জলৰ স্থিতি নিয়ন্ত্ৰণ কৰিছে। ধনশিৰি আৰু দৈয়াং এই জিলাৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ নৈ। এই নৈ দুখনে ইয়াৰ গতি পৰিবৰ্তন কৰি যথেষ্ট বিল খাল তথা অধুৰা হুদৰ সৃষ্টি কৰিছে।

জলবিজ্ঞানৰ দিশৰ স্থিতি (Hydrology)

কাৰ্বিআংল জিলাখনৰ ভূ-পৃষ্ঠৰ গাঠনি কেইবাধৰণ গাঠনিৰ সংমিশ্ৰণ। ইয়াত অতিপূৰণি শ্ৰেণীৰ শিলৰ গাঠনিৰ পৰা টাৰ্চিয়াৰী যুগৰ শিলৰ লগতে নব্য-এলুভিয়াম (New Alluvium) শিলৰ গাঠনি দেখা যায়। এই অঞ্চলৰ ভূ-গৰ্ভৰ জলপৃষ্ঠ বিচুৰ্ণীকৃত তৰপৰ মাজত দেখা যায়। আনহাতে সজীৱ টান শিলাখণ্ডৰ ফাকে-ফাকেও জলপৃষ্ঠ বিদ্যামান।

গোলাঘাট জিলাৰ ভূ-পৃষ্ঠ আৰক্ষিয়ান প্ৰজাতিৰ কোৱাৰ্টৰনাৰী যুগৰ শিলেৰে গঠিত। বহু তৰ্বীয়া ভূ-পৃষ্ঠৰ গাঠনিৰ জিলাখনৰ ভূ-গৰ্ভৰ পানী ত্ৰায়ে উত্তৰ দিশৰ পৰা দক্ষিণ পূৰ্বলৈ দেখা যায়। জলবিজ্ঞান আৰু ভূতাত্ত্বিক দিশৰ ফালৰ পৰা এই জিলাখন যথেষ্ট সম্ভাবনাপূৰ্ণ। ভূ-গৰ্ভৰ পানী জল-পৃষ্ঠৰ তলৰ এক নিৰ্দিষ্ট অৱস্থাত পোৱা যায়।

ভূ-গৰ্ভৰ পানীৰ গুণগত মানদণ্ড

IS:10500:2012 সূচকৰ আধাৰত ৮টা বিভিন্ন স্থানৰ পৰা নমুনা সংগ্ৰহ কৰি এই অঞ্চলৰ ভূ-গৰ্ভৰ পানীৰ গুণগত মানদণ্ড বৈ ষণ কৰা হৈছিল। উত্তৰ নমুনাৰ পানীৰ ৰং <১হেজেন ইউনিট পোৱা যায়, যিটো সন্তোষজনক হিচাবে ধৰা হয়। পানীৰ নমুনাত pH উপস্থিতি ৭.০৫ ৰ পৰা ৮.৪৪ ৰ ভিতৰত। ঘোলাৰ (Turbidity) উপস্থিতি ৩.১ ৰ পৰা ১৮.০ NTU। সেইদৰে পানীৰ নমুনাত সৰ্বমুঠ দ্ৰবনীয় গোট পদাৰ্থ (TDS) ৰ উপস্থিতি প্ৰতি লিটাৰত ৪২ মিলিগ্ৰামৰ পৰা ৩১৮ মিলিগ্ৰাম পৰিমানৰ। অৰ্থাৎ নিৰ্দাৰিত ৬০০ মিলিগ্ৰাম/পতি লিটাৰ, ব্যৱহাৰৰ উপযোগী মানৰ ভিতৰত পৰে। আনহাতে উত্তৰ নমুনাত ধাতব পদাৰ্থৰ উপস্থিতি নিৰ্দাৰিত ব্যৱহাৰৰ উপযোগী মাত্ৰাৰ ভিতৰত পোৱা গৈছে। ধাতুৰ ভিতৰত এলুমিনিয়াম, মেংগানিজ, লো, নিকেল, তাম, জিংক, আর্চেনিক ইত্যাদি দেখা গৈছে। আনহাতে কেড়মিয়াম, সীহ আৰু অনান্যৰ ভিতৰত ক্লৰিনৰ অৱশিষ্ট চায়েনাইড, হেক্সাভেল্ট, ত্ৰিমিয়াম, ফচৰোচ, এমনিয়া, PAHs আদিও নিৰ্দাৰিত ব্যৱহাৰৰ উপযোগী মাত্ৰাৰ ভিতৰত আছে।

জলবায়ু আৰু বতৰৰ স্থিতি

এই অঞ্চলৰ (AA-ONHP-2017/11) নিকতবৰ্তী ভাৰতীয় বতৰ বিজ্ঞান বিভাগৰ অধীনৰ বতৰ বিজ্ঞান কেন্দ্ৰটো দক্ষিণ পশ্চিম দিশ প্ৰায় ৫৪ কিঃমিঃ দূৰত্বত লামডিঙ্গত অৱস্থিত। ১৯৭১ চনৰ পৰা ২০০০ চনৰ বতৰৰ তথ্যৰ ভিত্তিত দেখা যায় যে, জুন মাহত সৰ্বোচ্চ তাপমাত্ৰা 42°C পৰ্যন্ত হ'বলৈ। প্ৰাণী কালটোত বায়ু আৰ্দ্রতা বেছি পোৱা যায়, আনহাতে শীত কালত তাপমাত্ৰা নিম্নগামী হয়। তথ্যমতে জানুৱাৰী মাহত 2.2°C লৈয়ো নামে। বার্ষিক গড় বৰষুণৰ পৰিমাণ ১২৩৯.২ মিঃমিঃ।

এমবিয়েন্ট এয়ার কোরালিটি

উল্লেখিত ব্লকৰ অঞ্চলটোৰ ৮ টা স্থানত বায়ুৰ গুণগত মানদণ্ড ২০১৯ চনৰ মার্চৰ পৰা মে' মাহলৈ ১৮ সপ্তাহ ধৰি নিৰীক্ষন কৰা হৈছিল। আহৰণ কৰা তথ্যৰ পৰা PM₁₀ ৰ ঘনত্ব (Concentration)ৰ এই অঞ্চলত ৫২.৯৮ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ৰ পৰা ৬১.০৯ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ পৰা গৈছে। উল্লেখযোগ্য যে, PM₁₀ ৰ সৰ্বোচ্চ ঘনত্ব পোৱা যায় AAQ₃ নিৰীক্ষন স্থানত যাৰ পৰিমাণ ৫২.৯৮ $\mu\text{g}/\text{m}^3$, আৰু সৰ্বনিম্ন ঘনত্ব পোৱা যায় AAQ₇ নিৰীক্ষন স্থানত যাৰ পৰিমাণ ৬১.০৯ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ । আনহাতে PM₁₂ NO_x, SO₂ আৰু NH₃ ৰ উপস্থিতি অ মাস্ত্ৰে ২৯.০৭ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ৰ পৰা ৩২.৫৫ $\mu\text{g}/\text{m}^3$, ২১.২১ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ৰ পৰা ২৪.১০ $\mu\text{g}/\text{m}^3$, National Ambient Air quality Standards (NAAQS) ৰ মতে অঞ্চলটোৰ চৌপাশৰ বায়ুৰ গুণগত মানদণ্ড যথেষ্ট ভাল।

চৌপাশৰ শব্দৰ প্ৰাবল্য (Ambient Sound Level)

চৌপাশৰ শব্দৰ প্ৰাবল্য নিৰীক্ষন কৰিবৰ কাৰণেয়ো ৮ টা স্থানত নিৰীক্ষন কৰা হৈছিল। উভ স্থান সমূহৰ ভিতৰত স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ, শিক্ষানুষ্ঠান, বজাৰ আদিয়ো সামৰি লোৱা হৈছিল। উভ নিৰীক্ষনৰ পৰা দেখা গৈছে যে গাঁওঁ অঞ্চলত নিৰ্দ্বাৰিত শব্দৰ প্ৰাবল্য যেনে- দিনত ৫৫ DB আৰু ৰাতি ৪৫ DBৰ বেছি।

মাটিৰ গুণগত মানদণ্ড

মাটি গুণগত মানদণ্ড পৰীক্ষা কৰিবৰ বাবে ৮ টা বিভিন্ন স্থানৰ পৰা নমুনা সংগ্ৰহ কৰা হৈছিল। দেখা গৈছে যে, এই অঞ্চলৰ মাটি মূলতঃ আলিক যদিও কম পৰিমাণৰ ক্ষাৰকীয় গুণ দেখা যায়। আনহাতে মাটিৰ গাঠনি বালিযুক্ত। মাটিত pH ৰ পৰিমাণ ৪.৪৮ ৰ পৰা ৮.৩২ লৈকে দেখা গৈছে। কেড়মিয়াম, পাৰা, এন্টিমণি আদি ধাতুৰ উপস্থিতি নৃন্যতম পৰিমাণত দেখা যায়। সেইদৰে জিংক, কীহ, কেড়মিয়াম, তাম, নিকেল আদিও মাটিৰ Remediation Interaction value তকে যথেষ্ট কম।

প্ৰভাৱবিত ষণ আৰু প্ৰশমন ব্যৱস্থা (Impact Assessment and mitigation measures) স্থান নিৰ্বাচন আৰু মাটিৰ প্ৰয়োজনীয়তা

প্ৰভাৱ : তৈল্য ক্ষেত্ৰ অনুসন্ধান, খাদ উদ্যাটন, প্ৰাৰম্ভিক উৎপাদন কেন্দ্ৰ / ক্ষীপ্ৰ উৎপাদন কেন্দ্ৰ স্থাপনৰ বাবে অস্থায়ী ভাৱে আনুমানিক ৩০০ বৰ্গ মিটাৰ (৩০০ মিঃ × ৩০০ মিঃ) মাটি অধিগ্ৰহণ কৰা হ'ব। আনহাতে মূল পথৰ পৰা খনন স্থানলৈ প্ৰয়োজনীয় যন্ত্ৰপাতি আৰু অন্যান্য সামগ্ৰী অনা-নিয়া কৰিবৰ বাবে প্ৰায় ৩০ মিটাৰ বহুল পথৰ প্ৰয়োজন হ'ব। ইয়াৰ বাবে ৩০ খন ROU ৰ প্ৰয়োজন হ'ব। নিৰ্বাচিত খননৰ স্থান সমূহ কৃষিভূমিত অৱস্থিত। গতিকে মাটি অধিগ্ৰহণৰ বাবে কৃষকৰ আয় কমিব। কিন্তু ক্ষতিপূৰণ ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা উভ খেতিয়ক সকলক কিছু সকাহ দিব পৰা যাব।

প্ৰশমন ব্যৱস্থা :

- * মাটিৰ মালিকৰ লগত আলোচনাৰ মাধ্যমেৰে ক্ষতিপূৰণৰ পৰিমাণ নিৰ্দ্বাৰণ কৰা হ'ব।
- * খনন পত্ৰি যাত নিষ্কাশণ হ'বলগীয়া সামগ্ৰীসমূহ অ-কৃষিভূমিত জমা (স্থায়ী বা অস্থায়ী ভাৱে) কৰা হ'ব। এই স্থান বনাধনৰ পৰা যথেষ্ট দূৰত ব্যৱস্থা কৰা হ'ব।

স্থানৰ প্ৰস্তুতি :

প্ৰভাৱ :

খনন স্থানৰ প্ৰস্তুতি আৰু আবাসিক স্থান প্ৰস্তুতি পত্ৰি যাত, তাত থকা উত্তিদ ইত্যাদি কাটিব লাগিব। ইয়াৰ লগতে অঞ্চলটো কাটি সমান কৰিব লাগিব। গতিকে এই কাম সম্পূৰ্ণ কৰাৰ পত্ৰি যাব ফলত উত্তিদৰ ক্ষতি হোৱাৰ উপৰিও ধূলি-বালিৰ সৃষ্টি হ'ব। মাটি ওপৰৰ অংশৰ ক্ষতি হ'ব।

প্ৰশমন ব্যৱস্থা :

- * খেতি পথাৰ বা জনবসতি অঞ্চলৰ ওচৰত কাম কৰাৰ সময়ত নিৰ্গত পানী জমা কৰাৰ সু-ব্যৱস্থা কৰা হ'ব।
- * খননৰ স্থানত নলাৰ সু-ব্যৱস্থা কৰা হ'ব।

* যদি গচ্ছ-গচ্ছনি কটাৰ প্ৰয়োজন হয় তেন্তে নিৰ্দিষ্ট বিভাগৰ অনুমতিলৈলেহে গচ্ছ কটা হ'ব।

নিৰ্মাণ/খনন স্থান প্ৰস্তুতি / খাদ 'পেদ' প্ৰস্তুতি প্ৰভাৱ :

খননৰ স্থানত প্ৰয়োজনীয় নিৰ্মাণ কাৰ্য্য চলাবৰ বাবে পানী জমা কৰিবলৈ অস্থায়ী পুখুৰী, অন্যান্য আবৰ্জনা জমা কৰাৰ বাবে গাত খন্দা, ইতাদি কামবোৰ কৰিব লগা হ'ব। এইবোৰ কাম কৰোতে যথেষ্ট মাটি খান্দিৰ লগা হ'ব। আনহাতে এই প্ৰতি যাত ডিজেল জেনেৰেটৰ, বুল-দ'জাৰ চলাব লাগিব, চিমেন্ট মিশনৰ যন্ত্ৰ আদিয়ো ব্যৱহাৰ কৰিব লাগিব, যাৰ ফলত অতিবিত্ত শব্দৰ সৃষ্টি হ'ব।

প্ৰশমন ব্যৱস্থা :

* নিৰ্মাণ কাৰ্য্যত ব্যৱহাৰ হ'বলগীয়া সামগ্ৰী সমূহ বাকিবৰ বাবে অস্থায়ী গুদাম ঘৰ / চালি আদি বনাই লোৱা হ'ব।

* খনন কাৰ্য্যত খন্দা যোৱা মাটি আন প্ৰকল্পৰ স্থানত ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব।

* উন্নত কামত নিয়োজিত শ্ৰমিক সকলৰ বেদাস্ত লিমিটেডৰ সৈতে হোৱা চুক্তি অনুসৰি সকলো ধৰণৰ স্বাস্থ্য আৰু অন্যান্য সুৰক্ষাৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ব।

কেম্পৰ প্ৰতিষ্ঠা :

প্ৰভাৱ :

খনন স্থানৰ পৰা নিৰাপদ কিন্তু এক নিকটবৰ্তী অঞ্চলত খনন কাৰ্য্যত জড়িত লোক সকল থাকিবৰ বাবে অস্থায়ী কেম্পৰ নিৰ্মাণ কৰা হ'ব। এই ক্ষেত্ৰত সাধাৰণতে আম্যমান কেবিনোৰে কেম্পৰ প্ৰস্তুত কৰা হ'ব। গতিকে উন্নত আম্যমান কেবিন নিৰ্দিষ্ট স্থানলৈ কঢ়িওৱা অথবা কামৰ শেষত পুনৰ সেই ঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ নিয়া প্ৰতি যাত যথেষ্ট স্বাস্থ্য আৰু অন্যান্য সুৰক্ষাৰ বিষয়ো জড়িত হৈ থাকিব।

* কেবিন প্ৰস্তুতকাৰীয়ে দিয়া নিৰ্দেশনা অনুসৰি কেবিন আনা নিয়াত নিৰ্দিষ্ট দফতাৰ 'ত্ৰে ৬' ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব।

* ত্ৰে ৬ অনাৰ আগতে উন্নত ভূ-পৃষ্ঠৰ স্থিতি পৰীক্ষা কৰি লোৱা হ'ব।

খনন বিগ আৰু অন্যান্য সামগ্ৰীৰ পৰিবহন :

প্ৰভাৱ :

মূল খনন স্থানলৈ বিগ আৰু অন্যান্য সামগ্ৰীৰ পৰিবহন কৰাৰ আগতে উন্নত স্থানলৈ যাতায়তৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় বাস্তাৰ সুচলতা নিশ্চিত হোৱাটো বাধ্যনীয়। উন্নত সামগ্ৰী কঢ়িওৱাৰ প্ৰেক্ষাপটত যান জ'ত, বাস্তাৰ ক্ষয়-ক্ষতি হোৱাৰ উপৰিও উন্নত যান বাহনৰ পৰা ইঞ্চন নিৰ্গত হোৱাৰ সন্তাৱনা থাকিব।

প্ৰশমন ব্যৱস্থা :

* যি সময়ত সাধাৰণতে বাস্তাৰ যান বাহন অধিক থাকে সেই সময়ত বিগ আৰু অন্যান্য সামগ্ৰী কঢ়িওৱা নহয়।

* সকলো যান-বাহন (লামু, মধ্যমীয়া, অলপ-গধুৰ যান বাহন)ৰ প্ৰদূষণ পৰীক্ষাৰ প্ৰমাণ পত্ৰ থকাতো নিশ্চিত কৰা হ'ব।

* উন্নত সামগ্ৰী কঢ়িওৱা যান বাহন সমূহ নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ মুৰে মুৰে মেৰামতি কৰা হ'ব।

খনন আৰু খাদৰ পৰীক্ষণ :

প্ৰভাৱ :

খননৰ সময়ত প্ৰতিটো খাদৰ বাবে WBM প্ৰস্তুত কৰিবলৈ ৬০০ ৰ পৰা ১০০০ ঘন মিটাৰ আৰু SBM প্ৰস্তুতৰ বাবে ১৫০ ৰ পৰা ৩০০ ঘন মিটাৰ পানীৰ প্ৰয়োজন হ'ব। আনহাতে প্ৰতিদিনে ২৫-৫০ ঘনমিটাৰ আৰু সেই সময়ত আবাসিক অঞ্চলত ব্যৱহাৰৰ বাবে ২০-৫০ ঘন মিটাৰ পানীৰ প্ৰয়োজন হ'ব।

প্ৰশমন ব্যৱস্থা :

ওপৰত উল্লেখ কৰা প্ৰয়োজনীয় পানী পুৰো অনুমোদিত/কৃতৃত থকা স্থানীয় ভূ-পৃষ্ঠ বা ভূ-গৰ্ভৰ পানীহে ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব। (যেনে-জনস্বাস্থ্য বিভাগৰ নলীনাদ, ব্যক্তি গত নলীনাদ বা ৰাজ্য চৰকাৰৰ জলসিদ্ধন বিভাগৰ পানীৰ উৎস)। যদিহে স্থানীয় ভাবে পৰ্যাপ্ত পৰিমানৰ পানী পোৱা নাযায়, তেন্তে নিয়মানুসৰী ৰাজ্য চৰকাৰৰ সংস্থিত বিভাগৰ অনুমতি সাপেক্ষে ভূ-গৰ্ভৰ জল ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব।

ৰাসায়নিক পদাৰ্থ আৰু আবৰ্জনাৰ ব্যৱস্থাপনা

প্ৰভাৱ : খনন প্ৰতি যাত যথেষ্ট পৰিমানৰ বোকা, বৰ্জিত তেল, পুনৰ ব্যৱহাৰৰ অনুপযোগী পাত্ৰ (Container) আদি আবৰ্জনাৰ সৃষ্টি হ'ব। তাৰোপৰি খনন স্থানত যথেষ্ট পৰিমানৰ বিপদ্যুত ৰাসায়নিক দ্রব্য আৰু ইঞ্চন মজুত কৰা হ'ব। গতিকে এই বিলাক মাটি আৰু পানী মিহলি হোৱাৰ সন্তাৱনা থাকিব।

প্রশমন ব্যবস্থা :

* WBM আৰু SBM ৰ বাবে খননত সৃষ্টি হোৱা বোকা/মাটিৰ আবৰ্জনা সমূহ ৰাখিবৰ বাবে সুকীয়াকৈ গাত খান্দি তাত জমা কৰাৰ ব্যবস্থা কৰা হ'ব।

* উল্ল গাত সমূহৰ তলিত আৰু গাতৰ চাৰিওফালে বেৰ সমূহত HDPE লাইনিং পাৰি দিয়া হ'ব।

* খননত সৃষ্টি হোৱা পানী সম্বলিত বোকা সাধাৰণভাৱে নিৰ্মাণ কৰিবলগীয়া খাদৰ পেড় নিৰ্মাণত ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব আৰু কৃত্ৰিম (Synthetic) বোকা সমূহ পৰিবৰ্ত্তী খনন কাৰ্য্যত ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব।

* মাধ্যমিক নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা ইন্ধন সমূহ বখাৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ব।

* বিপদ্যুত ৰাসায়নিক দ্রব্যসমূহ আৰু বৰ্জিত তেল সমূহ SPCB ৰ দ্বাৰা অনুমোদিত বিত্ৰে তাক দি দিয়া হ'ব।

* সকলো ধৰণৰ টেংক আৰু ৰাসায়নিক দ্রব্যৰ ভাণ্ডাৰ সমূহ মাধ্যমিক নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা বখাৰ হ'ব।

বায়ু নিৰ্গমন (Air emission)

প্ৰভাৱ :

খনন প্ৰতি যাত ব্যৱহাৰত ডিজেল জেনেৰেটৰ আৰু খাদ পৰীক্ষণৰ সময়ত সৃষ্টি হোৱা অগ্ৰিম দ্বাৰা বায়ু নিৰ্গমন হয়। খনন স্থান প্ৰস্তুত কৰণৰ সময়ত বায়ুৰ লগত যথেষ্ট ধূলি নিৰ্গম হ'ব। তদুপৰি পথ নিৰ্মাণ কৰা তথা বিভিন্ন সামগ্ৰী কঢ়িওৱাৰ ব্যৱহাৰত যান-বাহন ইত্যাদিৰ পৰাও ধূলি-বালিযুন্ত বায়ু নিৰ্গমন হ'ব।

প্রশমন ব্যবস্থা :

* ডিজেল জেনেৰেটৰ দ্বাৰা নিৰ্গত বায়ু CPCB মানদণ্ডৰ হ'ব।

* খাদ পৰীক্ষাৰ সময়ত সৃষ্টি হোৱা জুই আৰু ইয়াৰ পৰা হানি কাৰক পোহৰৰ প্ৰভাৱ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ CPCB/MoEFCC য়ে নিৰ্দ্বাৰণ কৰা নিৰ্দেশনা অনুসৰি ব্যৱস্থা প্ৰহণ কৰা হ'ব।

* যদিহে জুই বেছি ওপৰলৈ নিৰ্গত হয়, তেন্তে ওখ বেৰ দি বেৰি লোৱা হ'ব।

* খাদ পৰীক্ষাৰ সময়ত প্ৰয়োজনীয় গেছ ফ্ৰেয়াৰ কৰাৰ সময়ত নিকটবৰ্তী জনবসতি, বনাঞ্চল আৰু ৰাজহৰা সম্পদ তথা অন্যান্য যি কোনো সংবেদনশীল দিশ সমূহৰ সুৰক্ষাৰ দিশটো গুৰুত্ব দিয়া হ'ব।

* গেছ ফ্ৰেয়াৰিং ৰ সময়ত খাৰুৱা তেল যাতে নজুলে তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য বখাৰ হ'ব। আগতীয়াকৈ খনন প্ৰতি যাত নিৰ্গত খাৰুৱা তেল প্ৰথক কৰি আন ঠাইলৈ স্থানান্তৰ কৰা হ'ব।

* উল্ল সময়ত Cold Venting প্ৰতি যাবে প্ৰাকৃতিক গেছ সমূহ সংৰক্ষণ কৰাৰ বিপৰীতে যথাযথ সুৰক্ষাৰ বাবে ইয়াক জুলাই দিয়া হ'ব।

* গেছ ফ্ৰেইঙৰ ঠাই টুকুৰা নিৰ্বাচন কৰোতে অঞ্চলটোৰ সংবেদনশীলতাৰ প্ৰতি লক্ষ্য বখাৰ হ'ব।

শব্দৰ সৃষ্টি

প্ৰভাৱ : খনন প্ৰতি যাত ব্যৱহাৰত ডিজেল জেনেৰেটৰ, বিগ তথা অন্যান্য যন্ত্ৰ পাতি সঞ্চালন কৰোতে অতিৰিক্ত শব্দৰ সৃষ্টি হ'ব।

প্রশমন ব্যবস্থা :

* শব্দ নিয়ন্ত্ৰণৰ বিভিন্ন কৌশলৰ অবলম্বন কৰা হ'ব, বিশেষকৈ ডিজেল জেনেৰেটৰ আৰু পাম্পৰ ক্ষেত্ৰত।

* ডিজেল জেনেৰেটৰ শব্দ প্ৰতিবন্ধকৰ মাজত ৰাখি ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব।

* শ্ৰামিক সকলকো কৰ্মসূচন কৰ্মসূচন বা মাফলাৰ যোগান ধৰা হ'ব।

* শব্দ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ মূৰে মূৰে যানবাহন সমূহ মেৰামতি কৰি থকা হ'ব।

ভূ-পঠনৰ জল

প্ৰভাৱ : খনন স্থানৰ ভূমিৰ ওপৰৰ মাটি কাটি পেলোৱাৰ ফলত মাটিৰ ক্ষয় বৃদ্ধি পাব। বিশেষকৈ বাৰিয়া বৈ যোৱা বৰষুণৰ লগত যথেষ্ট গেদ বাগৰি যাব। আনহাতে খনন কাৰ্য্যৰ আবৰ্জনা, বিপদ্যুত আবৰ্জনা, ৰাসায়নিক দ্রব্য ভাণ্ডাৰ আদিয়ো পানীৰ সংস্পৰ্শলৈ আহিলে প্ৰদূষিত হ'ব।

প্রশমন ব্যবস্থা :

- * তেল আৰু গেছ কাৰখনার ভূ-পৃষ্ঠৰ পানী নিৰ্গমন (CPCB Inland Water Discharge Standard) মাপকাঠি নিয়ম অনুসৰি পানীৰ নিৰ্গমনৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ব।
- * বজ্জিত ৰোকা HDPE লাইনিঙেৰ আৰুত গাতত সংৰক্ষণ কৰা হ'ব।
- * গেছ নিয়ন্ত্ৰণ আৰু নলাৰ ব্যৱস্থা সু-পৰিকল্পিত ভাবে কৰা হ'ব।
- * ৰাসায়নিক দ্রব্য তথা ইন্ধন ৰখা ঠাই সমূহ ওখ দেৱালোৱে বেৰি ৰখা হ'ব যাতে তাৰ মাজেৰে পানী বাগৰি যাব নোৱাৰে।

ভূ-গৰ্ভৰ পানী :

প্ৰভাৱ :

ভূ-পৃষ্ঠৰ পানী নথকা অঞ্চলত ঘৰৱা ব্যৱহাৰৰ বাবে তথা অন্যান্য নিৰ্মাণ কাৰ্য্যৰ বাবে ভূ-গৰ্ভৰ পানী ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব।

প্রশমন ব্যবস্থা :

খনন স্থানৰ পানী মজুত কৰি ৰখা ঠাই সমূহ বিশেষভাৱে ঢাকি ৰখাৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ উপৰিও যাতে কোনো চেদ নাথাকে তাৰ প্ৰতি সৰ্তকতা অবলম্বন কৰা হ'ব।

ভূ-মূলক মাটি

প্ৰভাৱ :

খনন স্থান প্ৰস্তুত কৰাৰ সময়ত ঠাইখন সমান কৰিবৰ বাবে আন ঠাইৰ পৰা মাটি আনিবলগীয়া হ'ব। খনন প্ৰতি যাত ওলোৱা মাটি / ৰোকা বা অন্যান্য আৰ্বজনা সমূহ গাত খান্দি তাত HDPE লাইনিং পাৰি ৰখাৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ব। আনহাতে খনন প্ৰতি যাত নিয়মিত ভাবে প্ৰয়োজন হোৱা ইন্ধন, ৰাসায়নিক দ্রব্য সমূহ খনন স্থলীত মজুত ৰখা হয়।

প্ৰশমন ব্যৱস্থা :

- * মাটিৰ ওপৰৰ স্বৰটো খান্দি ভালদৰে সংৰক্ষণ কৰা হ'ব।
- * খনন প্ৰতি যাত উৎপাদিত বিভিন্ন ভগ্নাবশেষ মাটিৰ লগত মিহলি নোহোৱাটো নিশ্চিত কৰা হ'ব।
- * খনন / উৎপাদন স্থান সৃষ্টি হোৱা আৰ্বজনা সমূহ উত্ত স্থানৰ এটুকুৰা নিৰাপদ স্থানত সুৰক্ষিত ভাবে ৰখা হ'ব।

ৰাস্তা আৰু যান বাহন

প্ৰভাৱ :

প্ৰকল্পৰ বিভিন্ন পৰ্যায় যেনে— খনন স্থান নিৰ্মাণ, খনন, প্ৰাৰম্ভিক উৎপাদন তথা কোনো ক্ষেত্ৰত খাদটো পৰিত্যন্ত কৰাৰ প্ৰয়োজন হলে বিভিন্ন যন্ত্ৰ পাতি/ সা-সজুলি কঢ়িয়াৰ বাবে যথেষ্ট যানবাহন চলাচল হব।

প্ৰশমন ব্যৱস্থা :

- * বিগ বা অন্যান্য সামগ্ৰী কঢ়িওৱা যানবাহন নিয়ন্ত্ৰিত গতিবেগত চলোৱা হ'ব।
- * নিৰ্দিষ্ট পথেৰে উত্ত গাড়ী সমূহ চলাচল কৰোতে নিশ্চিত কৰিবৰ বাবে ট্ৰেফিক নিৰীক্ষকে নিয়মিত ভাবে নিৰীক্ষণ কৰিব।
- * সামগ্ৰী কঢ়িওৱা গাড়ীৰ বাদে খনন স্থানত আন বাহন সোমাৰ দিয়া নহ'ব।
- * খনন স্থানত বাহিৰত যান বাহন ৰাখিবৰ বাবে যথেষ্ট ঠাইৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ব।

পৰিস্থিতিতন্ত্ৰ আৰু পৰিবেশ

প্ৰভাৱ :

তলত উল্লেখ কৰা কাৰ্য্য সমূহৰ কাৰণে স্থানীয় জীৱ বৈচিত্ৰ্যৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পৰাৰ সন্তাৱনা দেখা যায়।

- ১) হাবি-জংঘল কাটি খননৰ স্থান মুকলি কৰা,
- ২) খনন প্ৰতি যাত নিৰ্গত / নিষ্কাসিত বিভিন্ন ধাতব পদাৰ্থ আৰু তাপ/ৰম্ভ ইত্যাদি
- ৩) যন্ত্ৰ-পাতি ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে কৰা কাৰ্য্যৰ বাবে অতিৰিক্ত শব্দৰ সৃষ্টি।

প্রশমন ব্যবস্থা :

- * সম্পূর্ণ কামটোর বাবে যিমান পারি কম ঠাই আবরি লোৱা হ'ব।
- * গছ কাটিবলগীয়া হ'লে নির্দিষ্ট বিভাগৰ পৰা আগতীয়া অনুমতি লোৱা হ'ব।
- * অনাকাঙ্ক্ষিত পোহৰ / ৰমি চাৰিওফালে বিয়পি নপৰিবৰ বাবে উপযুক্ত ব্যৱস্থাৰে ঢাকি বখা হ'ব।
- * খনন স্থলীলৈ আহ-যাহ কৰাৰ পথটো এনেদৰে বখা হ'ব যাতে উভ অঞ্চলৰ জীৱ জস্ত আহা-যোৱা পথ বিয়িত নহয়।

আৰ্থ সামাজিক পৰিবেশ

প্ৰতাৱ :

খনন কাৰ্য্য সম্পন্ন কৰাৰ বাবে যথেষ্ট গধুৰ যান-বাহন অহা যোৱা কৰিবলগীয়া হ'ব। গতিকে এই ক্ষেত্ৰত বাস্তাৰ কিছু ক্ষয় ক্ষতি হ'ব।
প্ৰকল্পৰ বিভিন্ন পৰ্যায়ত খননস্থলীলৈ বহুলোকৰ অহা যোৱা হ'ব। খনন পৰ্যায়ত একে সময়তে প্ৰায় ৫০ জন মানলোকে কাম কৰিব লাগিব।
গতিকে এই সকল লোকৰ লগত স্থানীয় লোকৰ কথোপকথন হ'ব বা এই ক্ষেত্ৰত কিছু মত বিৰোধো গঢ়ি উঠিব পাৰে বা অনাময়ৰ সু-ব্যৱস্থা
নোহোৱাৰ বাবে অন্যান্য অপ্রত্যাশিত পৰিস্থিতিৰো সৃষ্টি হ'ব পাৰে।

প্রশমন ব্যবস্থা :

- * পৰাপক্ষত খনন স্থানলৈ চমু পথ নিৰ্মাণ কৰা হ'ব।
- * যি পথ নিৰ্বাচন কৰা হ'ব, সেই পথ প্ৰয়োজন সাপেক্ষে নতুনকৈ নিৰ্মাণ কৰি বা আগৰ পথটো সবল আৰু বহল কৰি লোৱা হ'ব।
- * প্ৰকল্পৰ বিতৎ লক্ষ্য উদ্দেশ্য, ইয়াৰ কাৰ্য্যব্যৱস্থা সম্পর্কে স্থানীয় লোকৰ মাজত সজাগতা সৃষ্টি কৰা হ'ব।
- * স্থানীয় পঞ্চায়ত কৰ্মীৰ লগত আলোচনা কৰি প্ৰকল্প কৰণানৰ সময়ত সেই অঞ্চলৰ বাজতৰা সম্পদৰ (উদাহৰণ স্বৰূপে— বাস্তা,
জলসম্পদ ইত্যাদি) ক্ষতি হোৱাৰ সভাৱনা থকা সম্পদ সমূহ চিনান্ত কৰি ক্ষতিৰোধ কৰাৰ চেষ্টা কৰা হ'ব।

বৃত্তিগতস্থান্ত্য আৰু আন সুৰক্ষা

প্ৰতাৱ :

খনন প্ৰতি যাত যথেষ্ট সুৰক্ষা আৰু স্বাস্থ্যজনিত সমস্যাই দেখা দিয়াৰ আশংকা আছে। উদাহৰণস্বৰূপে, কাম কৰি থাকোতে হঠাতে
দ্ৰোন বিকল হৈ যাৰ পাৰে, অগ্ৰি জনিত সমস্যাৰ সৃষ্টি হ'ব পাৰে। অথবা খনন প্ৰতি যাব সৃষ্টি হোৱা অনিষ্টকাৰী তাপ বা অন্যান্য বাসায়নিক
দ্রব্যৰ দ্বাৰা আত্ৰাস্ত হ'ব পাৰে, লগতে বিভিন্ন সা-সজুলি ব্যৱহাৰ কৰোতেও বিপদ আহিব পাৰে।

প্রশমন ব্যবস্থা :

- * খনন কাৰ্য্যত যি প্ৰদুষিত বায়ু বা অন্যান্য পদাৰ্থ নিৰ্গমন হ'ব পাৰে তাৰ পৰা প্ৰতিৰক্ষা কৰাৰ বাবে শ্ৰমিক সকলক সজুলি প্ৰদান কৰা
হ'ব।
- * তেল জলনৰ গহুৰটো খাদ আৰু ইন্দন ভাণ্ডাৰৰ পৰা নিৰাপদ দূৰত্বত স্থাপন কৰা হ'ব।
- * অগ্ৰি নিৰ্বাপক সজুলি মজুত বখা হ'ব।

অ'পাৰেচেন ক্ষমতা :

প্ৰতাৱ : একোটা খনন স্থানত পূৰ্ণ গতিত কাম চলি থকা সময়ত কেম্পত একোটা সময়ত ৮০ ব পৰা ১০০ জনলৈ কাৰিকৰী দক্ষতা
সম্পন্ন ব্যতিৰে কাম কৰিব। সেই সময়ত আবাসিক স্থানত প্ৰতিদিনে ২৫ ব পৰা ৩০ কেজি পৰ্যন্ত ঘৰৱা আবৰ্জনাৰ সৃষ্টি হ'ব। সেয়েহে, উভ
স্থানত সু-ব্যৱস্থাপনা নাথাকিলে চৌপাশক পৰিবেশ বিনষ্ট হ'ব।

প্রশমন ব্যবস্থা :

- * খোৱা পানীৰ সু-ব্যৱস্থা কৰা।
- * আবৰ্জনা পৃথকীকৰণ অভ্যাস গঢ়ি তোলা হ'ব।
- * খাদ্য সামগ্ৰীৰ পৰা সৃষ্টি হোৱা আবৰ্জনা সমূহ সংগ্ৰহ কৰি তাক উপযুক্ত ভাবে পেলোৱা হ'ব।
- * আম্যমান কেবিনৰ পায়খানাৰ লগত আম্যমান STP ৰ সৈতে ভালদৰে সংযোগ কৰা হ'ব।

বিফলকরণ আৰু পৰিত্যক্তি (Demobilization and abandonment)

প্ৰভাৱ :

খাদ্যপৰীক্ষণৰ পাছত যদি লাভজনক ভাৱে হাইড্ৰকাৰ্বন পোৱা নাযায় তেন্তে উত্ত খাদ্যটোক পৰিত্যক্তি হিচাবে গন্য কৰা হ'ব। গতিকে উত্ত খাদ্যটো সম্পূৰ্ণ ভাৱে বন্ধ কৰা প্ৰতি য়া যথেষ্ট শব্দ প্ৰদূষণ হ'ব। অস্থায়ীভাৱে যি বিলাক গাত খান্দি তাত বিভিন্ন বোকা মাটি বা ৰাসায়নিক পদাৰ্থ মিশ্ৰিত আবৰ্জনা বখা হৈছিল, সেইবোৰ বন্ধ কৰিবলৈ যাওঁতে চৌপাশৰ মাটিত সেইবোৰ মিহলি হোৱাৰ সন্তাৱনা আছে।

প্ৰশ্নমন ব্যৱস্থা :

* সকলো আবৰ্জনা পূৰ্বতে অনুমোদিত স্থানত পেলোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ব।

* খাদ্যটো বন্ধ কৰাৰ আগতে সকলো ধৰণৰ পৰিকল্পনা কৰি লৈহে কাম আৰম্ভ কৰা হ'ব। সকলোৰোৰ গাত, খাদ্য ফুটা ভূ-পৃষ্ঠৰ নিৰ্দিষ্ট পৰ্যায়লৈ পুৰাই সমান কৰি দিয়া হ'ব। যদিহে তেল নাইবা আন কোনো পদাৰ্থ মাটিৰ লগত মিহলাতৈ মাটি নষ্ট কৰাৰ সন্তাৱনা থাকে তেন্তে সেইবিলাক সেইস্থানৰ পৰা আঁতৰাই নিয়া হ'ব।

* খনন স্থানলৈ নিৰ্মান কৰি লোৱা পথ সমূহ ভাণ্ডি মাটিৰে পুৰাই দিয়া হ'ব?

* খনন কাৰ্য্যৰ আৰম্ভনিতে কাটি আতৰাই থোৱা মাটিৰ ওপৰৰ স্তৰৰ মাটিখিনি চাৰিওফালে সমান কৰি দিয়া হ'ব।

পৰিবেশ ব্যৱস্থাপনা আৰু নিৰীক্ষণ পৰিকল্পনা

সকলোৰোৰ দিশ সামৰি পৰিবেশ নিৰীক্ষণৰ এক পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। চৌপাশৰ বায়ুৰ গুণাগুণ, শব্দৰ প্ৰভাৱ, ভূ-মি, মাটি আৰু ভূ-গৰ্ভৰ পানীৰ গুণাগুণৰ মান MoEFCC/NABL/ASPCB যে অনুমোদন দিয়া পৰীক্ষাগাৰত খনন কাৰ্য্যৰ আৰম্ভনিৰ আৰু শেষত পৰীক্ষা কৰা হ'ব। প্ৰয়োজন সাপেক্ষে এই পৰিকল্পনা অধিক কাৰ্য্যক্ষম পৰিবেশ সুৰক্ষাৰ প্ৰতি সতৰ্ক হৰলৈ সাল সলনি কৰা হ'ব।

স্বাস্থ্য সুৰক্ষা আৰু পৰিবেশ ব্যৱস্থাপনাৰ আনুষ্ঠানিক গাঠনি

বেদান্ত লিমিটেড (তেল আৰু গেছ বিভাগ)ৰ স্বাস্থ্য সুৰক্ষা আৰু পৰিবেশ ব্যৱস্থাপনাৰ এটা প্ৰতিস্থিত আন্তঃগাঠনি আছে। এই আন্তঃগাঠনিৰ এটা দল থাকে ইয়াৰে গুৰগাঁৱৰ কাৰ্য্যালয়ত আৰু এটা দল খনন স্থলীত থাকিব। বেদান্ত লিমিটেড (তেল আৰু গেছ বিভাগ)য়ে চুক্তি স্বাক্ষৰ কৰাৰ সময়ত আইনগত ভাৱে প্ৰয়োজ্য সকলো ধৰনৰ পৰিবেশ ব্যৱস্থাপনা আৰু নিৰীক্ষণ পৰিকল্পনাৰ দিশ প্ৰাধন্য দিব। বেদান্ত লিমিটেডে নিজে নাইবা কোনো দক্ষ সংস্থাৰ দ্বাৰা সময়ে সময়ে খনন কাৰ্য্যত নিয়োজিত শ্ৰমিক সকলক স্বাস্থ্য, সুৰক্ষা আৰু পৰিবেশিক ব্যৱস্থাপনা আৰু নিৰীক্ষণ পৰিকল্পনাৰ বিষয়ে প্ৰশিক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰিব। বেদান্ত লিমিটেডে নিয়মিত ভাৱে খনন স্থান আৰু কেম্প পৰিভ্ৰমণ কৰি আইনী নিয়ম অনুসৰি প্ৰয়োজনীয় পদক্ষেপ মানি চলিছে নে নাই আৰু স্বাস্থ্য, সুৰক্ষা তথা পৰিকল্পনা অনুসৰি কাম কৰিবলৈ নাই নিৰীক্ষণ কৰাৰ লগতে সেই সম্পৰ্কীয় টোকা প্ৰস্তুত কৰিব।

প্ৰস্তাৱিত ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠান (CORPORATE) ব পৰিবেশ দায়িবদ্ধতা ব্যৱস্থা

MOEFCC ৰ পৰা ১মে ২০১৮ তাৰিখে জাৰি কৰা F. NO. 22-65/2017-1A-III নম্বৰ জাননীত প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰিবেশ দায়িবদ্ধতা সম্পর্কে দিয়া সকলো চৰ্ত মানি চলা হ'ব।